

були максимально комфортними для дітей дошкільного віку і нагадували звичні для дошкільників групові кімнати.

Безпека освітнього простору багато в чому залежить від емоційного стану педагогів і всього персоналу ЗДО. Оскільки стабільний емоційний стан дорослого позитивно впливає на стан дітей, доцільно дотримуватися рекомендацій психологів щодо особливостей контролю емоційного стану педагогів.

Список використаних джерел:

1. Косенчук О.Г. Безпека освітнього простору закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану. *Духовність особистості : методологія, теорія і практика*. 2023. №1 (105). С. 90-102
2. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проєктування : навч.-метод. посібник / О. Д. Рейпольська, І. М. Гудим, Л. І. Зайцева, І. В. Луценко, В. О. Луценко, Г. Г. Цветкова ; за ред. О.Д. Рейпольської. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 222 с.
3. Освітній процес в закладах дошкільної освіти в умовах воєнного стану: теорія, практика, інновації: Зб. матеріалів конференції *Освітній процес в закладах дошкільної освіти в умовах воєнного стану: теорія, практика, інновації, 16 червня 2022 р.* [За ред. О. Рейпольської, О.Брежневої, І. Луценко, В. Рагозіної, С. Васильєвої] Київ. 2022. 311 с.

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЇ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

*Соловей Л.В.
Полтава, Україна*

Чільне місце у вивченні хімії в закладах фахової передвищої освіти належить формуванню практичних умінь та навичок. Після набуття теоретичних знань, хімічний експеримент стає не тільки джерелом нових фактів та понять, але і методом нових суджень, засобом проведення хімічного аналізу. Багато вчених займалися питанням методики й техніки формування практичних навичок здобувачів освіти при вивченні хімії, а саме: Л. Барановська, О. Березан, Н. Буринська, А. Грабовий, Н. Чайченко.

На різних рівнях підготовки студентів той самий експеримент використовується по-різному. Із цього випливає, що хімічні дослідження необхідно повторювати, звертаючи особливу увагу на ті сторони, які є предметом вивчення в даній навчальній ситуації. Для розуміння сутності навчального предмета чи явища хімічний експеримент часто доповнюють іншими засобами наочності – таблицями, моделями, екранними посібниками.

Виконання практичних робіт, як один з етапів вивчення хімії, допомагає здобувачам освіти глибше зрозуміти наукові фати, теорії, взаємозв'язки та послідовність пізнання в цілому, формує пізнавальні

навички і вміння, а також навчає застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці. Студенти свідомо засвоюють знання про властивості речовин, способи їх добування, наочно переконуються у якісних і кількісних характеристиках речовин, набувають необхідних експериментальних умінь і навичок для безпечного поводження з речовинами в побуті та під час майбутньої професійної діяльності.

При проведенні практичних робіт студенти безпосередньо працюють з тими речовинами, про які вони мають певні теоретичні знання і які вони вивчають. На цьому етапі задіяні різні органи відчуття, відбувається більш ґрунтовне сприйняття, що є важливою умовою формування цілісної системи знань та практичних навичок.

З урахуванням великого пізнавального, розвивального, виховного потенціалу практичних робіт з хімії підготовка до їх проведення проходить у певній логічній послідовності:

- визначення мети та основних завдань практичної роботи;
- вибір форми та способу виконання дослідів;
- розробка інструктивних карток;
- складання різних варіантів експериментальних завдань;
- розробка інструкції з техніки безпеки.

Для успішного формування практичних навичок студенти на практичних роботах повинні:

- знати послідовність дій при виконанні дослідів;
- розуміти мету роботи;
- уміти самостійно складати план проведення дослідів;
- прогнозувати результат дослідження і вміти порівнювати його

з практично отриманим;

- аналізувати спостереження, пояснювати його, робити висновки;
- складати письмовий звіт про виконану роботу [1, с. 12].

Зошити для практичних робіт з друкованою основою дозволяють оптимізувати підготовку та проведення практичних робіт як для студентів, так і для педагогів, допомагають здобувачам освіти самостійно набувати практичних умінь та навичок.

Ефективність експериментальних досліджень залежить від: постановки конкретних завдань і мети, котрі розв'язуються за допомогою дослідів, складання плану спостереження, уміння оцінювати результативність спостережень, аналізувати і узагальнювати отримані результати, наявності і раціонального підбору інструментів і засобів, за допомогою яких педагог координує спостереження студентів. Тому організація цілеспрямованого спостереження, формування навичок хімічного аналізу, уміння осмислити результати дослідження і зберігати в пам'яті опрацьовану інформацію є важливими завданнями хімічного експерименту.

За своїм змістом хімічний експеримент може бути спрямований на:

- спостереження та пояснення явищ,
- добування розчинів,
- проведення якісних реакцій,
- якісний аналіз хімічного складу речовини [2, с. 50].

Удосконалення практичних навичок студентів у закладах фахової передвищої освіти здійснюється при розв'язуванні експериментальних задач методами: аналітико-синтетичним, гіпотез, і проб. Проте, переважно експериментальні задачі з хімії розв'язуються аналітико-синтетичним методом. За таким методом студенти спочатку визначають хід розв'язання, дають йому всебічне обґрунтування. Робота над задачею розбивається на окремі етапи, кожний з яких підтверджується рівняннями реакцій. Вибір методу розв'язання задач залежить від наявності у здобувачів освіти теоретичних знань та практичних умінь. Експериментальні задачі поглиблюють знання з хімії та сприяють розвитку логічного мислення, порівнянню та аналізу.

Предметом діяльності викладача є відпрацювання предметних (хімічних) практичних умінь як інтелектуальних (спостереження, порівняння, вміння робити висновки, узагальнення), так і чуттєво-моторних, пов'язаних з розпізнаванням речовин та дослідженням їх властивостей, а також проведення якісних хімічних реакцій в умовах хімічної лабораторії.

Список використаних джерел:

1. Грабовий А. Навчальний хімічний експеримент як чинник вивчення хімічної мови. *Біологія і хімія в рідній школі*. 2015. № 5. – С. 11-17.
2. Новосолов П. О., Артемова Л. М. Шкільний хімічний експеримент з використанням побутових хімікатів. *Хімія. Науково-методичний журнал*. 2017. №11-12. С. 49-67.

ОСОБЛИВОСТІ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

*Соляник Д.В., Бабенко І.В.
Полтава, Україна*

У сучасних умовах керівник закладу загальної середньої освіти виконує багато функцій, що вимагає від нього високого рівня професіоналізму та організаторських здібностей. Одним з ключових аспектів його діяльності є самоменеджмент, тобто вміння ефективно організувати власний час, ресурси та зусилля для досягнення поставлених цілей. Самоменеджмент допомагає керівникові оптимізувати робочий процес, знижувати рівень стресу та підвищувати продуктивність роботи. Отже, самоменеджмент – це процес самоорганізації, який передбачає планування, контроль та коригування власної діяльності з метою підвищення її ефективності.

Для керівника закладу загальної середньої освіти самоменеджмент означає:

- ефективного планування часу: визначення пріоритетів, розподіл завдань та уникнення перенавантаження;
- постановка цілей: чітке формулювання коротко - та довгострокових цілей, які мають бути досяжними та вимірюваними;